

ÜNİVERSİTELİ GENÇLERE ŞAHSİYET VE KARIYER REHBERLİĞİ (EBSAD KARIYER MODELİ)

Hasan KEKLİK

İlim Yayma Cemiyeti Eğitim ve Kültür Müdürlüğü Kariyer Programı
Sorumlusu, İstanbul, Türkiye.

ÖZ

Üniversite öğrencilerinin iş dünyasına geçişlerini kolaylaştırmaları için eğitimleri esnasında kişisel gelişim, mesleki ve kariyer rehberliği hizmetleri almaları oldukça önemlidir. Bu çalışmanın amacı, EBSAD (Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Derneği) tarafından üniversiteli gençler için hazırlanan EBSAD-KARIYER (Kariyer Planlama ve Geliştirme Programı) programı hakkında detaylı bilgiler sunmaktır. Katılımın ücretsiz ve gönüllülük esasına dayandığı bu program, İlim Yayma Cemiyeti'ne (İYC) ait yurtlarda kalan, lisans öğrencilerine yönelik uygulanmaktadır. Programdan hâlihazırda 10 farklı şehirde eğitim gören 600 öğrenci yararlanmaktadır. Program; kamu, akademi ve özel sektör gruplarını bünyesinde barındırmakta ve her grup için ayrı müfredatlar uygulamaktadır. Öğrenciler tercihleri doğrultusunda, uzman danışmanlarca uygun görülen gruba yerleştirilmektedir. Lisans öğrenim sürecine eş değer olarak 4 yıllık bir program olarak tasarlanan kariyer programı 1. ve 2. sınıf öğrencilerine ağırlıklı olarak kişilik-karakter ve dini-millî kimlik gelişimleri alanlarında çalışmalar yapılmaktadır. 3. ve 4. sınıf öğrencilerine ise ağırlıklı olarak mesleki gelişim ve kariyer planlama rehberliği hizmeti sunulmaktadır. Program kapsamında; genel seminerler, sektörel seminerler, genel kitap tahlilleri, sektörel kitap tahlilleri, tarihi ve kültürel geziler, sektörel gezi ve incelemeler, film gösterimleri ve tahlilleri, STK'larda gönüllü çalışmalar, staj danışmanlığı, burs ve eğitim desteği gibi etkinlikler yer almaktadır. Tür-

kiye'de bu kapsamda bir ilk olan programın ülkenin nitelikli insan kıymetleri ihtiyacına ve kalkınmasına da katkı sağlayacağına inanmaktayız.

Anahtar Kelimeler: Üniversite, Gençlik, Kariyer Gelişimi, Kariyer Planlama, Medeniyet

PERSONALITY AND CAREER GUIDANCE FOR UNIVERSITY YOUTH (EBSAD CAREER MODEL)

It is very important for university students to take personal development, vocational and career guidance services during their training in order to facilitate their transition to the business world. The aim of this study is to provide detailed information about EBSAD-CAREER (Career Planning and Development Program) program prepared for university students by EBSAD (Educational Sciences and Social Research Association). This program, which is free and voluntary, is being implemented for undergraduate students residing in the dormitories belonging to the İlim-Yayma Cemiyeti (IYC). Separate curricula are applied for each group (namely, Public, academia and private sector). In the direction of the students' preferences, students are placed in the appropriate group by the local consultants. Career program are designed as a four year undergraduate program equivalent. First and second year students are mainly engaged in the fields of personality-character and religious-national identity development while third and fourth year students mainly provide professional development and career planning guidance services. Within the scope of the program; Activities such as general seminars, sectoral seminars, general book reviews, sectoral book reviews, historical and cultural trips, sector trips and examinations, film screenings and surveys, volunteer work in NGOs, internship counseling, scholarships and educational support take places. We believe that this program, which is a first in this context in Turkey, will also contribute to the needs and development of qualified human assets of the country.

Key words: University, Youth, Career Development, Career Planning, Civilization

1.1. Kariyerin Tanımı

Genel anlamıyla kişinin yapmakta olduğu işi daha iyi yapabilmesi için mevcut yeterliliklerinin geliştirilmesi ve zamanla üstleneceği yeni pozisyonlar için gerekli yeterlilik ve donanımı kazanması olarak ifade edilebilir.

Kariyer kavramının kökeni “carriere” kelimesine dayanmaktadır “Carriere” sözcüğü ise Fransa ‘nın güneyinde konuşulan Roman kökenli Provençal dilinde “carrera” (araba yolu) kelimesinden türemiştir. Türkçe’ye de bu sözcükten geçmiştir. Fransızca ‘da; meslek, diplomatik kariyer, aşılması gereken mesleki bir pozisyon, yaşamda izlenen bir yol gibi anlamlarda kullanılmış. (Bingöl, 2003, 45).

Günümüzde iş hayatında çokça kullanılan kariyer kavramı, kişinin bir iş kolunda ilerlemesi, deneyim ve yetkinlik kazanmasıdır. Günlük yaşamda ise kariyer kavramının ilerlemek, meslek, iş yaşamı, başarı, bireyin iş hayatı sürecinde üstlendiği roller ve bu roller ile ilgili deneyimler anlamlarında kullanıldığı görülmektedir (Erdoğan, 2003: 11).

Kariyer, bireyin önüne çıkan seçenekleri reddetmesi veya kabul etmesi ile biçimlenmektedir. Bu süreç tüm yaşam boyu devam eden dinamik bir süreçtir. Bunun nedeni mesleğe hazırlanma, mesleki görevleri yerine getirme, hizmet-içi eğitim, boş zaman faaliyetleri, toplumda yerine getirilen diğer roller ile bütün bunların gelişimini içeren bir kavram olmasıdır (Kuzgun, 2003: 3)

1.2. Kariyer Planlama

Kariyer planlama, bireylerin; beceri, ilgi ve değerlerini dikkate alarak bunlara uygun amaçlar belirlediği ve bu amaçlara ulaşmak için planlama yaptıkları süreçtir. Başka bir tanıma göre kariyer planlama, bireyin, kendisi, sahip olduğu fırsatlar ve sınırlılıklar, yaptığı seçimler ve bunların sonuçlarının farkında olarak kariyer hedefleri belirlemek ve belli kariyer hedeflerine ulaştıracak iş, eğitim ve ilgili gelişim programlarını planlamaktan oluşan bir süreçtir (Erdoğan, 2003: 15).

Kariyer planlama; bireyin kendi yetkinliklerini ve çevre potansiyelini göz önünde bulundurarak, iş hayatı ile ilgili hedefler belirlemesi ve bu hedeflere ulaştıracak faaliyetleri önceden düzenlemesidir. Kişinin başarılı bir iş hayatı sürdürebilmesi için kariyer planlaması yapması şarttır. Bunun için kişi, öncelikle sahip olduğu bilgi, beceri ve taşıdığı değerleri göz önünde bulundurarak kendisine en uygun ilgi alanını seçmelidir. Sonra seçtiği bu alanda geçmek

istediği kariyer basamaklarını ve nihai hedefini belirlemeli ve son olarak da, bu hedef ve basamaklara ulaşabilmek için mevcut süreç içerisinde yapması gerekenleri belirlemelidir. (Uğur, 2003: 246-247)

Kariyer planlaması bireyin önüne çıkan fırsat, seçenek ve sonuçların farkına varmaları, kariyer hedeflerini belirlemeleri ve bu hedeflere ulaşabilmek için yön ve zaman belirlemeleri süreçlerini içermektedir (Aytaç, 2005: 165)

1.3. Kariyer Geliştirme

Kariyer geliştirme, kişinin bir bütünlük içinde kendilerini geliştirme faaliyetleridir. Kariyer geliştirme bir başka tanımlamaya göre ise, çalışanların kendine özgü yeteneklerini geliştirme, değerlendirme ve genişletme gücü vererek kariyer amaçlarını ve hedeflerini gerçekleştirmelerine olanak sağlayan süreçtir (Kozak, 2001: 19).

Kariyer geliştirmeyle bireyler ve örgütler mevcut pozisyonları göz önünde bulundurarak ve eğitim fırsatlarını değerlendirerek iş hayatında daha çok gelişmek ve bu şekilde performanslarını arttırmak isterler. Bireyin performansını arttırmak için belli bir plan izleyerek harekete geçirme süreci, kariyer geliştirme olarak tanımlanabilir (Sabuncuoğlu, 2000: 147-148)

2. EBSAD KARIYER MODELİ

2.1. Programın Amacı

EBSAD kariyer programının amacı genel özel olmak üzere iki başlıkta özetlenebilir. Programın genel amacı; öğrencilerin üniversite eğitim süresince Müslüman bir şahsiyet olarak bilgi, duygu, karakter, kimlik ve kültürel değerlerine temas ederek çalışma hayatına hazırlamak ve ait olduğu medeniyetin değerlerini içselleştirmesini desteklemektir. Özel amacı ise; öğrencilerin kişisel zenginliklerini keşfetmelerine rehberlik etmek ve bu süreç içerisinde kişisel kariyer gelişim planlarını oluşturmalarına katkı sağlamaktır.

2.2. Programın İçeriği

Lisans öğrenim süresine eş değer olarak 4 yıllık bir program olarak tasarlanan kariyer programı iki kademedен oluşmaktadır. Birinci kademe Keşif ve İnşa Dönemi olarak tanımlanmakta ve 1. ve 2. sınıf öğrencilerini kapsamaktadır. İkinci Kademe ise Meslek ve Kariyer Dönemi olarak tanımlanıp 3. ve 4. sınıf öğrencilerine yönelik uygulanmaktadır.

I. Kademe (Keşif ve İnşa Dönemi: 1. ve 2. Sınıf) öğrenciye kendi yetkinlikleri ve yaşadığı toplumun yapısı hakkında farkındalık kazandırır ve başta özgüven ve sorumluluk bilinci olmak üzere şahsiyet gelişimini destekler

II. Kademe (Meslek ve Kariyer Dönemi: 3. Ve 4. Sınıf) ise çalışma hayatını, meslekleri, ilgili sektörleri (kamu-akademi-özel) tanıtır ve kariyer planlama ve geliştirme odaklı çalışmalar oluşturur.

İlgili Sektörler “Akademi”, “Kamu Sektörü” ve “Özel Sektör” alanlarını kapsar. Akademi grubunda, bilim insanı olmaya yönelimli öğrencilere; Kamu sektörü grubunda, devlet kurum ve kuruluşları (mülkî, idari, yargı, eğitim, emniyet, din hizmetleri vd.) bünyesinde yönetici veya çalışan olmaya yönelimli öğrencilere; Özel sektör grubunda ise iş dünyası ve sivil toplum alanlarında yönetici veya çalışan olmaya yönelimli öğrencilere kariyer planlama ve geliştirme alanlarında farkındalık eğitimleri uygulanmaktadır.

2.3. Programın İşleyişi

Program dört yıl olarak yapılandırılmış olup her yıl üç dönemden oluşmaktadır. Bu dönemler; Güz Dönemi (Ekim, Kasım, Aralık ayları), Bahar Dönemi (Mart, Nisan, Mayıs ayları), Tatil Dönemi (Ara tatil -Ocak, Şubat-, yaz tatili -Haziran-Eylül-) şeklindedir.

2.4. Programın Organları

Program; Yönetim Kurulu, Program Danışmanı, Sektör Danışmanları, Program Koordinatörü, ve Program Uygulamacısı organlarından oluşur. Ebsad Kariyer Programı bahsi geçen bu organlarca mutad zamanlarda düzenlenen çalışmalar ve toplantılarla koordineli bir şekilde yürütülmektedir.

3. PROGRAMIN FAALİYET ALANLARI

Kariyer programı çok sayıda faaliyet ve hizmet alanlarından oluşmaktadır. Bunlar genel olarak iç- dış etkinlikler ve destek hizmetleri olarak sınıflandırılmaktadır.

İç mekân etkinlikleri; Seminerler, Sektörel Seminerler, Kitap Tahlilleri, Sektörel Kitap Tahlilleri, Film, Belgesel Tahlilleri ve Kariyer Kulüplerinden oluşmaktadır. Bunların bir kısmı hem I. Kademeye hem de II. Kademeyi yöneliktir.

Dış mekân etkinlikleri muhtevasında Kültür ve Medeniyet Gezileri, Sektörel Gezi ve Ziyaretler, STK’larda Sosyal Sorumluluk Çalışmaları, Kariyer

Atölyeleri, Sektörel Kariyer Atölyesi vb. çalışmaları ve uygulamaları barındırmaktadır

Destek Hizmetleri ise öğrencilerin eğitim süresince ihtiyaçlarını karşılamaya dönük Mentörlük, Bireysel Danışmanlık, Ölçme ve Değerlendirme, Staj Danışmanlığı, Eğitim Desteği başlıkları içermektedir.

PROGRAM SÜRECİ

Program içerikleri periyodik olarak EBSAD tarafından hazırlanmakta ve şehirlerde istihdam edilen akademisyen danışmanlar tarafından öğrenci yurtlarında uygulanmaktadır. Program kapsamında; genel seminerler, sektörel seminerler, genel kitap tahlilleri, sektörel kitap tahlilleri, tarihi ve kültürel geziler, sektörel gezi ve incelemeler, film gösterim ve tahlilleri, STK'larda gönüllü çalışmalar, staj danışmanlığı, burs ve eğitim desteği gibi etkinlikler yer almaktadır. Ayrıca öğrencilerimize lisans eğitimlerinin son senesinde mentörlük hizmeti verilmektedir. Bu bağlamda programın temel amacı, öğrencinin mezun olmadan önce kamu sektörü, özel sektör veya akademi alanına olan eğilimini tespit etmek ve çalışacağı alana karar vermesine yardımcı olmaktır

3.1. İÇ MEKAN ETKİNLİKLERİ

3.1.1. Seminerler:

Programda I. Kademeye yönelik, iki yıl boyunca toplamda 12 adet eğitim semineri düzenlenmektedir. Bu seminerler öğrencilerin özellikle üniversite hayatı içerisinde ait olduğu medeniyetin değerlerini içselleştirmelerini desteklemek ve kişisel kariyerlerini planlamaları için gerekli olan beceriler konusunda farkındalık kazandırmayı hedefler. Kariyer programının I. Kademesinde uygulanan bazı seminer başlıkları şu şekildedir: *Üniversite Yıllarını Verimli Değerlendirmek*, *Kimlik, Kültür ve Medeniyet*, *Şehir ve Medeniyet*, *Sorumluluk Bilinci (Topluma Katkı) ve Özgüven, Etkili İletişim Becerileri, İlişki Yönetimi (Aile, İş, Evlilik, Kariyer) vd.*

II. kademeye yönelik, iki yıl boyunca, toplamda 12 adet eğitim semineri düzenlenmektedir. Bu seminerlerde uygulanan mesleki gelişim ve kariyer planlama eğitimleriyle, öğrencilerin meslek yönelimlerini daha kolay bir şekilde tespit etmesi ve mezuniyet sonrası çalışmayı düşündükleri sektörlerle hazırlanmaları hedeflenmektedir. Kariyer programının II. kademesinde uygulanan bazı seminer başlıkları şu şekildedir: *Liderlik ve Motivasyon*, *Stresle Başa Çıkma*, *Girişimcilik*, *Stratejik Düşünme ve İnovasyon*, *İş ve Meslek Ah-*

lakı /Ahilik,İş Görüşmeleri ve Mülakat Teknikleri, Kişisel Disiplin ve Zaman Yönetimi vd.

3.1.2. Kitap Tahlilleri

Genel Kitap Tahlilleri

Program çerçevesinde seminer konularını destekleyici mahiyette her yıl iki adet, dört yıl boyunca toplamda 8 adet kitap tahlili etkinlikleri düzenlenir. Bu sayede öğrenciler, ilgi duydukları alan ve sektörler dikkate alınarak, okumaya teşvik edilir ve farkındalık kazanmaları sağlanır. Program kapsamında okuma listesine alınan bazı kitaplar şu şekildedir: *İslam'a Giriş (Muhammed Hamidullah), Yitik Cennet (Sezai Karakoç), İletişim Psikolojisi (İbrahim Zeyd Gerçik) vd.*

Sektörel Kitap Tahlilleri

Programda II. Kademe öğrencilerin tercih ettikleri sektör (kamu, akademi, özel sektör) ile ilgili her dönem bir adet olmak üzere toplamda dört adet kitap belirlenir. Böylece sektörün tecrübesini paylaşan, vizyon oluşturan, güncel yaklaşımlardan haberdar eden, sektörde kullanılan dile ait ipuçları veren eserler okunur ve tahlil edilir. Bunun neticesinde öğrencinin bilgi ve kültür düzeyine katkı sağlanır.

Program kapsamında akademi grubuna özel, okuma listesine alınan bazı kitaplar şu şekildedir: *Sabahattin Zaim, Bir Ömrün Hikâyesi, Oğuz Atay, Bir Bilim Adamının Romanı, Abdulfettah Ebu Gudde, İlim Uğrunda Yaşanmış Hayat Hikayeleri, İspanya'da Bir Şato & Bir Düşünürün Hatıraları, Franz Rosenthal, Bilginin Zaferi: İslam Düşüncesinde Bilgi Kavramı, Ufuk, Alev Alatlı, Batı'ya Yön Veren Metinler, Seyyid Hüseyin Nasr, Bilgi ve Kutsal vd.*

Program kapsamında kamu sektörüne özel, okuma listesine alınan bazı kitaplar şu şekildedir: *Mustafa Özel, Yöneticilik Dersleri, Mehmet Göküş, Kamu Hizmeti, Nazım Öztürk, Kamu Tercihinin Tespitinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Yolları, Recep Yazıcıoğlu, Stradışı Bir Vali, Devlet Ana Kemal Tahir, İbrahim Zeyd Gerçik, Bir Yönetim Modeli – Süleymaniye (Yönetim, Psikoloji ve Kurum Kültürü), Ahmet Davutoğlu, Stratejik Derinlik, Etyen Mahçupyan, Türkiye'yi Anlamak: Zihniyet, Değişim ve Kriz vd.*

Program kapsamında özel sektör için okuma listesine alınan bazı kitaplar şu şekildedir: *Murat Toktamışoğlu, Kot Pantolonlu Yönetici, Peter S. Pande, SixSigma Yolu, Zafer Parlar, İşte Türk ("Türk İş Kültürünün Diğerlerinden Farkı"), Üzeyir Garip, İş Hayatımdan Kesitler ve Gençlere Tavsiyeler vd.*

3.1.3. Sektörel Seminerler

Programda I. ve II. kademe için her sektör (Akademik, Kamu, Özel) ba-zında dört adet seminer düzenlenir. Toplamda sekiz seminer yapılır. Böylelikle öğrencilere mezuniyet sonrası çalışmayı planladıkları alanlar hakkında bilgi ve tecrübe aktarımı yapılır.

Kariyer programının kapsamında akademi grubu için uygulanan bazı sektörel seminer başlıkları şu şekildedir: *Akademik Yazım, Bilim İnsanı Kimdir: Âlim-Muallim, İslam İlim ve Teknoloji Tarihi, Batı Dünyasında Bilim Ge-leneği, Akademide Yeni Eğilimler*

Kariyer programının kapsamında kamu sektörü için uygulanan bazı sek-törel seminer başlıkları ise şu şekildedir: *Stratejik Düşünme ve Karar Alma Teknikleri, Bürokrasi, Yönetim, Siyaset İlişkileri, Kamu Yönetiminde Ahlak, Kamu Yönetiminde Liderlik ve Girişimcilik, Kamuya Geçiş: Sınavlar ve Müla-kat, Türk Siyasi Tarihi- Siyasal Sistem, Bürokrasi ve Siyaset vd.*

Kariyer programının kapsamında özel sektör için uygulanan bazı sektörel seminer başlıkları ise şu şekildedir: *İş Hayatından Başarı Hikâyeleri: Örnek Uygulamalar ve Model Şahsiyetler, Uluslararası Şirketlerde Kariyer, İş Ahla-kı, Marka- Reklam- Pazarlama, Kurumsal İletişim, İnsan Kaynakları Yöneti-mi, Pazarlamada Yeni Eğilimler ve Sosyal Medya vd.*

3.1.4. Film ve Belgesel Tahlilleri

Gösterilen filmlerle öğrencilerin; özdeşleşme, yansıtma, model alma, arınma, içgörü ve bütünleşme süreçleriyle hem kendi duygu, düşünce ve dav-ranımlarının ve hem de yöneldikleri sektörün dinamikleri hakkında farkındalık kazanmaları ve kendilerini ifade etme yeteneklerinin geliştirilmesi sağlanır.

Program kapsamında her yıl, genel filmlerde; iki adet olmak üzere top-lamda sekiz adet film veya belgesel tahlili gerçekleştirilirken Sektörel film-lerde; (Kamu- Akademi ve Özel) her sektör için yılda iki adet olmak üzere toplamda dört film veya belgesel tahlili gerçekleştirilir.

Program kapsamına alınan bazı genel film isimleri şu şekildedir: *Çağ-rı-Mesaj, Yön: Mustafa Akad, Cennetin Çocukları, Yön: Mecid Mecidi ,120, Yön: Özhan Eren ,Babam ve Oğlum, Yön: Çağan Irmak ,Dedemin İnsanları, Yön: Çağan Irmak, Gifted Hands -Mucize Eller), Umudunu Kaybetme, Uya-nışlar (Awakenings), Yön: Penny Marshall vd.*

Program kapsamına alınan bazı genel belgeseler isimleri şu şekildedir: *Aliya İzzet Begoviç Belgeseli, Koyaanisqatsi-Hayatın Özü, Yön: Godfrey Reggio, Tüfek-Mikrop ve Çelik, 3. Bölüm, National Geografic, BBC Büyük Dünya Tarihi, 8 Bölüm Yön: Andrew Marr, NTV Zaman Yolcusu: Türklerin İzinde 10 Bölüm, BBC Osmanlılar: Avrupa'nın Müslüman İmparatorları, Adnan Menderes, 12 Eylül (1980 Darbesi) 9 Bölüm, Mehmet Ali Birand vd.*

Akademisyen grubuna özel seçilmiş bazı filmler şu şekildedir: *Tanrıyı Oynayanlar-Something The Lord Made (2004), Yön: Joseph Sargent, Eistein and Eddington, Yön: Philip Martin, Kon Tiki, Yön: Joachim Ronning, Koro, Yön: Christophe Barratier Temple Grandin, Yön: Mick Jackson vd.*

Akademisyen grubuna özel seçilmiş bazı belgeseller şu şekildedir: *NTV-Maria Montessori, TRT-Batıya Doğru Akan Nehir vd.*

Kamu sektörüne özel seçilmiş bazı filmler şu şekildedir: *Devrim Arabaları, Yön: Tolga Örnek, Ömer Muhtar, Yön: Mustafa Akad, 12 Kızgın Adam, Yön: Sidney Lumet, Viva Zapata, Yön: Elia Kazan vd.*

Kamu sektörüne özel seçilmiş bazı belgeseller şu şekildedir: *Darağacında Bir Başbakan Adnan Menderes, 12 Eylül (1980 Darbesi) 9 Bölüm, Mehmet Ali Birand, Son Darbe 28 Şubat, 12 Bölüm, Mehmet Ali Birand, Ekümenopolis-Ucu Olmayan Şehir, Yön: İmre Azem, ABD'nin Gizli Tarihi, 10 Bölüm, Yön: Oliver Stone, Food, Inc-Gıda Ltd, Yön: Robert Kenner, Aptallık Çağı, Yön: Franny Armstrong vd.*

Özel sektöre uygun seçilmiş bazı filmler şu şekildedir: *Apollo 13, Yön: Ron Howard, , Denizde İsyen, Yön: Tony Scott, Titanları Hatırla-Unutulmaz Titanlar, Yön: Boaz Yakin, We Are Marshall, Yön: Joseph Mc Ginty vd.*

Özel sektöre uygun seçilmiş bazı belgeseller şu şekildedir: *Kapitalizm Bir Aşk Masalı, Yön: Michael Moore, İç İşler (Inside Jop), Yön: Charles H. Ferguson, Baraka, Yön: Ron Fricke, Samsara, Yön: Ron Fricke vd.*

3.1.5. Öğrenci Kariyer Kulüpleri

Kariyer Kulübü, öğrenci inisiyatifıyla aynı yurttaki kalan öğrenciler arasında kariyer ikliminin oluşturulmasını, kazanılan tecrübenin aktarılmasını, ilgili paydaşlar arasında iletişim ve işbirliğinin sağlıklı yürütülmesi için kurulan yapılardır. Programda yer alan tüm öğrenciler kulübün doğal üyesidir.

3.2 DIŞ MEKAN ETKİNLİKLERİ

3.2.1. Kùltürel ve Sektörel Geziler

Program çerçevesinde birinci kademe için kùltür ve medeniyet gezileri, ikinci kademe için ise sektörel geziler yapılır. Kùltür gezilerinde şehrin tarihi ve kùltürel mekânlarının ve kùltür ve medeniyet izleri taşıyan bir ilin gezilmesi yoluyla öğrencilerin bakış açılarının genişletilmesi ve zenginleştirilmesi amaçlanır. Birinci dönem şehir içi, ikinci dönem şehir dışı olarak planlanır.

İkinci kademedeki öğrenciler için yapılan sektörel gezilerde ise, kurumların/şirketlerin yerinde gözlemlenmesi yoluyla öğrencilerin zihnindeki kariyer fikrinin somutlaşması ve sektörde başarılı olmuş kişilerle tanışmaları amaçlanır.

Bahsi geçen bu tür kùltürel ve sektörel geziler kariyer merkezi bünyesinde bulunan kamu-akademi ve özel sektör gruplarının tümüne özel olarak düzenlenir.

3.2.2. STK'larda Sosyal Sorumluluk Çalışmaları

İçtimai hayatın vazgeçilmezleri arasında yer alan sivil toplum, içinde barındırdığı unsurlar açısından toplumsal hayatın iç dinamiğini oluşturmaktadır. Sivil toplumun itici gücü pozisyonunda olan genç kuşakta erken yaşlarda bu bilinci kazanması ve toplumsal değerlere katkı sağlaması; topluma hizmet etmesi, paylaşma, yardımlaşma, dayanışma ve sorumluluk bilincine kavuşması büyük önem arz etmektedir. Bu çalışmalarla öğrencilerin çeşitli STK'larda sosyal sorumluluk projelerinde yer almaları ve sahada tecrübe kazanmaları amaçlanır. Örnek çalışmalardan bazıları şu şekilde sıralanabilir: *Yardım Kampanyaları, Yetimhane ve Huzurevi Ziyaretleri, Kan Bağıışı, Su Kuyusu Açma vd.*

3.2.3. Genel ve Sektörel Kariyer Atölyeleri

Kariyer Atölyeleri ve Sektörel Kariyer Programların genel amacı: program kapsamındaki öğrencilerin kaynaşmalarına zemin oluşturulmak, öğrencilerin kişisel özelliklerini tanımak, öğrencilere kendi becerilerini ortaya koyabilecekleri ortamlar sağlamak ve üç temel sektörün en iyi örnekleriyle buluşmalarına imkân sağlamaktır.

Kariyer Atölyeleri: I. Kademe (1 ve 2. sınıf) öğrencileri için her yılın Şubat ayında düzenlenir. Öğrencilerin iki yıl içinde en az bunlardan birine katılmaları gerekmektedir.

Sektörel Kariyer Programları ise: II. Kademe (3 ve 4. sınıf) öğrencileri için, çalışmayı düşündükleri sektör grubuna (özel- kamu- akademi) yönelik bahar döneminde (Nisan- Mayıs) yapılan her grup için yılda bir sektörel kariyer programları düzenlenir. Öğrencilerin iki yıl içinde en az bunlardan birine katılmaları gerekmektedir.

Kariyer Atölyeleri ve Sektörel Kariyer programlarında uygulanabilecek etkinliklerin ana teması şu şekilde sıralanabilir: *Kamu Sektörü Kariyer Rehberliği, Özel Sektör Kariyer Rehberliği, Akademik Hayatta Kimlik ve Değerler Meslek ve İş ahlakı, Kamuda Kimlik ve Değerler, Modern Dünyada Müslümanca Yaşamak, Kariyer Yönetimi, Örnek Şahsiyetler, İş Kariyer ve Hizmet Düşüncesi, İş ve Kariyer Rehberliği*

Kariyer Atölyeleri ve Sektörel Kariyer programlarında Yer Alabilecek Geziler ve Mekan Önerileri şu şekilde sıralanabilir: *Selatin Camileri, İstanbul Tarih ve Kültür Gezisi, Güneydoğu Anadolu Tarih ve Kültür Gezisi, Bursa, Edirne ve Çanakkale Tarih ve Kültür Gezisi, Ankara TBMM Binası ve Çankaya Köşkü Ziyareti, Dolmabahçe Topkapı Sarayı gezisi, Üniversite Teknoloji Parkları Gezisi, Nitelikli Üniversiteler ve Araştırma Merkezlerine Kurumsal Ziyaretler vd.*

Kariyer Atölyeleri ve Sektörel Kariyer programlarında Yer Alabilecek Oryantasyon Etkinlikleri: *Çalışma Hayatına Katılan Mezunlarla Buluşma ve Deneyim Paylaşımı, Ekip Oyunları-Kapalı veya Açık Saha, Genç Bir Girişimciyle Deneyim Paylaşımı vd.*

3.3. DESTEK HİZMETLERİ

3.3.1. Danışmanlık Hizmetleri

• Bireysel Kariyer Danışmanlığı

Her öğrencinin bireysel gelişme seyrinin bir uzman danışman tarafından takip edilmesi sürecini kapsayan bir uygulamadır. Kariyer planlaması adına uygulanması gereken adımların birlikte belirlendiği bir süreci kapsar. Böylece, öğrencilerin mesleki tercihlerinin olgunlaşması sürecinde tecrübe ve bilgi aktarımı yolu ile öğrencinin kariyer danışmanlığı ihtiyacı karşılanır.

• Kariyer Mentörlüğü

İkinci kademede, gönüllü 3. ve/veya 4. sınıf öğrencilerini kapsayan bu çalışma, öğrencinin kariyerinde başarılı olmuş bir profesyonelle düzenli süre-

lerde bir araya gelerek tecrübelerinden yararlanmasını amaçlar. Bu tecrübe yalnız bir iş tecrübesi olmanın ötesinde mesleğin şerefi, iş ahlakı, topluma katkı ve iş yerinde iletişim gibi unsurları da içerir.

3.3.2. Ölçme ve Değerlendirme

Öğrencilerin mesleki/ kariyer ilgi, değer, yönelim, yetenekleri ile programın paydaşlarının görüşlerini çerçevesinde tüm süreçlerin etkinliğini ölçmek ve değerlendirmek amaçlanır.

Uygulanacak Ölçme Araçlarından bazıları şu şekilde sıralanabilir:

Kariyer Beklentileri Anketi: Dönem başında öğrencilerin programa ilişkin beklentilerini ve grubun genel özellikleri belirlemeyi amaçlar.

Program Değerlendirme Anketi: Her yıl sonunda programa katılan tüm paydaşlara tüm faaliyetleri kapsayan değerlendirme anketi uygulanır.

3.3.3.. Staj Danışmanlığı

Arzu eden 3. ve 4. Sınıf öğrencilere kendi alanında güncel ve zengin deneyim edinebileceği bir kurumda staj yapmaya teşvik etmeyi ve program paydaşlarının imkânları çerçevesinde staj yapılacak yerlere yönlendirmeyi amaçlar.

3.3.4. Eğitim Desteği

Öğrencinin programa aktif katılımını ve desteklenmesini sağlamak amacıyla destek bursu verilir. Destek bursu hakkını elde etmek öğrencilerden % 70 oranında katılım sağlaması beklenir.

3.3.5. Kurs Desteği

Öğrencilerin talep etmeleri durumunda mesleki gelişimlerine katkı sunacak kursları almalarına destek olmak amacıyla Yabancı dil, sertifika programları, bilimsel toplantılara katılım, kitap alımı ve benzeri eğitim ile ilgili faaliyetlerin desteklenmesini kapsar.

3.3.6. Mezunlarla İletişim

Programdan mezun tüm öğrencilerin kariyer gelişimlerini ve program destek bilgilerini kapsar. Programın etkililiğinin değerlendirilmesi bağlamında mezun olan öğrencilerin kariyer gelişimlerinin izlenmesi ve mezunların programa etkin desteğinin sağlanmasını amaçlar.

3.3.7. Otomasyon Sistemi

Programın işleyiş süreçlerini sistematize etmek ve kurum belleği oluşturmak amacıyla programdaki tüm süreçleri ile tüm paydaşların ilgili tüm enformasyonu içeren kullanıcı dostu bir çevrimiçi bir veri tabanını kapsar.

EBSAD bünyesinde oluşturulacak olan bir otomasyon programına, proje kapsamında öğrencilerin ihtiyaç duyulan tüm bilgileri işlenir. Proje çerçevesinde okunan kitaplar, yapılan geziler ve çalıştaylar öğrencinin gelişim seyri için sürekli güncellenir.

Öğrenciler meslek hayatına başladıktan sonra Proje Kapsamında kendilerinden bilgi-görgü ve kültür olarak istifade edilmesi düşünülen kişiler olarak düşünülür. Bu sebeple, projeye yeni katılan öğrenciler ile mezunların eşleştirilmesi yine bu veri yönetim sistemi yolu ile temin edilir.

4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Her geçen gün kendini biraz daha hissettiren teknolojik, ekonomik ve sosyal alanlardaki dönüşümler ulusal ve uluslararası şirket, örgüt vb. yapılanmalarda değişimleri meydana getirmiştir. Bu türlü yenilikler ve değişimler işletmelere ve bireylere dönük talep ve beklentilerde değişiklikleri beraberinde getirmiş ve böylece insan kaynakları yönetimi büyük önem kazanmaya başlamıştır. Buna rağmen insan kaynağı gücünün dinamiğini oluşturan üniversitede okuyan gençlerin, öğrencilik yıllarını yeterince verimli değerlendirememesi ve iş hayatına donanımlı bir şekilde hazırlanamama sorunlarının bulunduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışmada, insan kaynakları yönetiminde oldukça önemli bir yeri olan kariyer planlama ele alınmış, bu kapsamda kariyer konusuna ayrıntılı olarak yer verilmiş, EBSAD-KARIYER modeli, sahada var olan eksikliği gidermek üzere bir uygulama tecrübesi olarak aktarılmıştır. Öğrenci yurtlarında gerçekleştirilen bu model ile öğrencilerin sahip olduğu bilgi, yetenek, beceri ve güdülerinin geliştirilmesi dikkate alınmakta ve sadece işini yapması değil aynı zamanda kendini devamlı yenilemesi, geliştirmesi ve takım çalışmaları içinde yer alması gibi nitelikler de ön planda tutulmaktadır. Böylelikle öğrenciler kariyer planlaması sayesinde, bilgi, beceri ve davranış özellikleri ile kendilerine uygun olan kariyer yolunda ilerleyebilmekte ve bu sayede işletme ihtiyacına uygun çalışan profiline daha hızlı ulaşabilmektedir.

Kamu- Akademi ve Özel sektör alanlarında öğrencilerin tercih ettiği alanlara dönük özel uygulamalı eğitimler veren EBSAD-KARİYER sahasında öncü faaliyetlerle Yerli ve Milli insan kaynağı ihtiyacının giderilmesi ve kıymetlendirilmesi için çalışmalarına günceli ve teknolojik gelişimleri de dikkate alarak devam etmektedir.

Kaynakça

- Aytaç, S. (2005). *Çalışma yaşamında kariyer yönetimi planlaması, gelişimi ve sorunları*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Yayını
- Bingöl, D. (2003). *İnsan kaynakları yönetimi*. İstanbul: Beta Yayınevi
- EBSAD Kariyer Yönetmelik ve Uygulama El Kitabı (2012-2017), (Basılmamış Yönetmelik ve Uygulama Kitabı)
- Erdoğan, N. (2003). *Kariyer geliştirme, kuram ve uygulama*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Kuzgun, Y. (2003). *Meslek rehberliği ve danışmanlığına giriş*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Kozak, M. (2001). *Konaklama işletmelerinde kariyer planlaması*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını
- Sabuncuoğlu, Z. (2000). *İnsan kaynakları yönetimi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Uğur, A. (2003). *İnsan kaynakları yönetimi*. Sakarya: Sakarya Kitabevi